

BESLUITENLIJST

VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD op 7 juli 2026

Aanwezig:

de voorzitter:	mevr. R.P. Hoytink-Roubos
de plv. griffier:	mevr. A.M.P. Raijmakers
de raadsleden:	
GBO:	dhr. H.W.G.M. Vreman, dhr. A.H. Veraart, mevr. A.D.D. van Binsbergen, dhr. H.J. Kielstra, dhr. I.J. van Baarle, mevr. L. Snijder, dhr. J.B.G. Feije en dhr. K.G. van de Geer
CDA:	dhr. L. Consoli, dhr. T. van den Heuvel, dhr. H.J. Mulder, mevr. M.J. Mulder (vanaf 19.51 uur), mevr. M. Houterman en dhr. H. van der Weijden
Pro Overbetuwe:	dhr. A.T.L. van den Dam, mevr. C.J. Bruinsma, dhr. E.A.W. Elbers, mevr. E.C. Patalias-Pieks
D66:	dhr. E.G.H. Westerbeek, mevr. J.L. Termorshuizen, mevr. T.M. Schreuder en dhr. A.J. van Noordwijk
VVD:	dhr. R.R.F.M. Koster, mevr. N. Reitsma en dhr. S.H.W. van Bergen
Lijst BOB:	dhr. G.J.M. op de Weegh,
SGP:	dhr. A.C. van Nifterik
Collegeleden:	Mevr. I. de Pagter, dhr. A.H. Post, dhr. W. H. Hol, dhr. K. Grimm, dhr. A. Noordermeer
Overige aanwezigen:	dhr. D.C. van Eeten (gemeentesecretaris)
Afwezig:	dhr. J.G.M. van der Heijden, mevr. J.E.C.M. Gosen- van Aken (GBO)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 17:00 uur en deelt mee dat dhr. Van der Heijden en mevr. Gosen- van Aken afwezig zijn.

2. Vaststelling agenda

De voorliggende agenda wordt vastgesteld.

3. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

4. Spreekrecht

Dhr. Barends spreekt namens Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen in over de Kadernota 2027.

5. Benoeming burgerraadslid VVD

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

Dhr. El Bakkali legt de belofte af.

6. Aanvullend krediet aankoop percelen Valburgseweg te Elst*

Dhr. Van den Dam verlaat de vergadering tijdens dit onderwerp.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

7. Jaarstukken 2025 Gemeente Overbetuwe

Dhr. Van den Dam verlaat de vergadering tijdens dit onderwerp

De voorzitter van de auditcommissie, de heer Markus, geeft een toelichting en namens de auditcommissie een positief advies op de jaarstukken 2025.

Wethouder Hol geeft aan dat het college scherp blijft sturen op de overhevelingen maar het blijft een aandachtspunt.

Het voorstel wordt unaniem aangenomen.

8. Kadernota 2027*

Algemene beschouwingen alle fracties (zie bijlagen 1 t/m 7)

*Wethouder Hol: De begroting is realistisch en taakstellend, het is nu zorgvuldig uitgevoerd en zal tijdens de begroting verder onderbouwd worden zodat de raad daar een zorgvuldig debat over kan voeren. Wethouder ontraadt het amendement en motie M-3. Motie M-1 kan college ondersteunen, deze motie lijkt op een motie van februari 2026 over vergunningsvrij bouwen. Toen is door het college toegezegd dat zij de raad in Q4 van 2026 zullen informeren over uitkomsten en de uitvoering en het college zal deze motie over de hagelnetten daar nu in meenemen.

*Wethouder Grimm: Klimaatwet voeren wij uit op de koers die we al jaren volgen. College geeft aan het investeringsfonds voor betaalbare en groene woningbouw te willen gaan onderzoeken in de uitwerking van de programmalijn klimaatadaptatie en het programma warmte als onderdeel van het programma duurzaamheid. Als dat we hier meer over weten zal dit met de raad gedeeld worden.

Er is inmiddels contact geweest met de collega wethouder van Neder-Betuwe over de SMR (Small Modular Reactor) en er staat voor na het zomerreces een vervolgspraak gepland.

*Wethouder Post: Oplossingsrichtingen voor de belemmeringen in de woningbouwopgave zullen bij de programmabegroting 2027 aan de raad aangeboden worden. Een mogelijke oplossing, het kostenvereveningsfonds, wil het college graag onderzoeken en dit zal voor de programmabegroting met de raad gedeeld worden.

*Wethouder De Pagter: College gaat in gesprek met het ministerie over de ontvangen brief met betrekking tot het opschalen van de gemeente naar trede 3 van de interventieladder (Spreidingswet) en over het plan (wat al eerder met deze raad gedeeld is) van het college opvang statushouders. Wethouder raadt motie M-2 af. Op 17 juni is er een ambtelijk gesprek geweest met het ministerie. De wethouder herkent zich niet in het toegestuurd gespreksverslag en er was een week om te reageren op dit verslag. Het college was compleet verrast door de brief van het ministerie over het opschalen omdat deze reactietermijn van een week nog niet voorbij was. Het college zet grote vraagtekens bij het proces van het ministerie, dit gesprek zullen ze nu aangaan.

Wethouder Noordermeer: Het is heel goed om in deze raad aandacht te hebben voor de Participatiewet, momenteel wordt de Participatiewet 'In balans' ingevoerd. Later dit jaar komt er een beleidsplan 'inkomen spoor 1' naar de raad.

SGP stemt voor amendement **A-1** (bijlage 8) en GBO, CDA, D66, Pro Overbetuwe, Lijst BOB en VVD stemmen tegen, waarmee dit amendement met 1 stem voor en 26 tegen is verworpen.

CDA, GBO, VVD, D66, Lijst BOB en SGP stemmen voor het voorstel en Pro Overbetuwe stemt tegen, waarmee dit voorstel met 23 stemmen voor en 4 tegen is aangenomen.

De motie **M-1** (bijlage 9) wordt unaniem aangenomen.

D66 en Pro Overbetuwe stemmen voor motie **M-2** (bijlage 10) en CDA, GBO, VVD, SGP en Lijst BOB stemmen tegen, waarmee deze motie met 8 stemmen voor en 19 tegen is verworpen.

D66 en Pro Overbetuwe stemmen voor motie **M-3** (bijlage 11) en CDA (zonder dhr. Mulder), GBO, VVD, SGP en Lijst BOB stemmen tegen, waarmee deze motie met 8 stemmen voor en 18 tegen is verworpen

9. Motie van wantrouwen buiten de agenda

*Wethouder De Pagter zegt toe dat het formele gespreksverslag met de raad gedeeld zal worden zodra deze beschikbaar is.

Stemverklaring CDA: Van mening verschillen mag, sterk van mening verschillen mag, radicaal van mening verschillen mag. Dat na 2 maanden het vertrouwen in het functioneren van een wethouder in zijn geheel wordt opgezegd is disproportioneel en zal in onze ogen helaas zeer ongewenste gevolgen voor de samenwerking binnen de raad hebben. De CDA fractie bevestigt het vertrouwen in wethouder De Pagter en in het college als geheel, en vanzelfsprekend zullen wij tegen deze motie stemmen.

Stemverklaring mevr. Termorshuizen & mevr. Schreuder-Tijhuis, D66: De urgentie, de hoge ernst en risico van dit dossier heb ik niet goed weerspiegeld gehoord in de eerdere beantwoording door de portefeuillehouder en daarom zullen wij meestemmen met de motie.

Stemverklaring GBO: Op basis van dit punt wil GBO nogmaals zeggen dat zij het college steunt en onze wethouder ook voor de volle 100%. Voor wat betreft de samenwerking in de raad met Pro Overbetuwe zien wij dit zeer moeilijk worden. Wij hopen dat daar nog verandering in gaat komen want op dit moment zien we dit zwaar in. Wij steunen deze motie dan ook niet.

Pro Overbetuwe en 2 leden van D66 stemmen voor deze motie (bijlage 12) en CDA, GBO, VVD, SGP, Lijst BOB en 2 leden van D66 stemmen tegen, waarmee deze motie met 6 stemmen voor en 21 tegen is verworpen

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21.40 uur.

Ondertekening

De raad heeft deze besluitenlijst vastgesteld op 6 oktober 2026

Drs. D.E. van der Kamp
griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlagen

Bijlage 1:

GBO

Voorzitter,

Namens de fractie van GBO mag ik vandaag het woord voeren.

De afgelopen gemeenteraadsverkiezingen hebben voor GBO een bijzonder mooie uitslag opgeleverd. Dat vervult ons niet alleen met trots, maar vooral met verantwoordelijkheid. Het vertrouwen dat inwoners ons hebben gegeven, verplicht ons om iedere dag opnieuw te werken aan een gemeente waarin besluiten niet worden genomen vanuit politieke dogma's, maar vanuit wat goed is voor Overbetuwe en haar inwoners.

Een eerste belangrijke stap daarin was het vormen van een stabiele coalitie en het installeren van een nieuw college. Waar in sommige gemeenten pas recent een coalitie is gevormd, is het ons in Overbetuwe wel gelukt om in korte tijd tot afspraken te komen. Dat is geen vanzelfsprekendheid. Het vraagt bereidheid om naar elkaar te luisteren, verschillen te overbruggen en samen verantwoordelijkheid te nemen. Daarvoor spreken wij onze waardering uit aan alle coalitiepartners, het college én de ambtelijke organisatie.

Vandaag behandelen wij voor het eerst als grootste fractie de kadernota. Dat is een bijzonder moment. De afgelopen twee jaar beoordeelden wij deze voorstellen vanuit de oppositie. Nu dragen wij medeverantwoordelijkheid voor de koers van onze gemeente. Dat vraagt niet alleen om ambitie, maar vooral om bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Onze complimenten gaan uit naar het college en de ambtelijke organisatie. In relatief korte tijd is een kadernota opgesteld die richting geeft aan de komende jaren. Dat verdient waardering. Tegelijk realiseren wij ons dat dit pas het begin is. De echte uitdaging ligt in de uitvoering.

Voor GBO vormen ons verkiezingsprogramma en het coalitieakkoord het kompas. Niet omdat alles ineens anders moet, maar omdat inwoners behoefte hebben aan een bestuur dat betrouwbaar is, koers houdt en tegelijkertijd oog heeft voor nieuwe ontwikkelingen.

Wij zullen daarom niet ieder onderdeel van de kadernota afzonderlijk behandelen, maar stilstaan bij enkele thema's die voor onze inwoners van groot belang zijn.

1. Wonen

Een betaalbare woning is voor veel inwoners niet vanzelfsprekend meer. Jongeren willen hun eerste woning kunnen vinden, gezinnen zoeken ruimte om zich blijvend aan onze gemeente te verbinden en ouderen willen prettig kunnen doorstromen.

Voor GBO gaat wonen daarom over meer dan het realiseren van woningen. Het gaat om leefbare dorpen waarin mensen zich thuis voelen. Wij willen bouwen aan buurten waar verschillende generaties samenleven, waar mensen elkaar kennen en waar ruimte is voor ontmoeting.

Daarom kijken wij niet alleen naar aantallen woningen, maar ook naar de kwaliteit van de leefomgeving.

2. Sociaal domein en zorg

De kracht van een gemeente wordt zichtbaar in de manier waarop zij omgaat met inwoners die ondersteuning nodig hebben.

Voor GBO staat de mens centraal. Goede zorg blijft vanzelfsprekend beschikbaar voor wie dat nodig heeft. Maar wij geloven ook dat een sterke samenleving begint bij inwoners die naar elkaar omzien.

Wij willen investeren in zorgzame gemeenschappen, waarin inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en professionals elkaar weten te vinden en versterken. Preventie, vroeg signalering en samenwerking zijn daarbij minstens zo belangrijk als professionele ondersteuning. Een zorgzame gemeenschap ontstaat niet vanzelf. Die groeit wanneer inwoners, verenigingen, vrijwilligers en gemeente samen investeren in een sterke sociale basis.

3. Participatie

Voorzitter, participatie is voor GBO geen verplicht onderdeel van een beleidsproces, maar een manier van besturen.

Wij geloven dat betere besluiten ontstaan wanneer inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en onze dorpsraden vanaf het begin betrokken worden bij plannen die hun leefomgeving raken.

Juist onze **dorpsraden** vervullen daarin een belangrijke rol. Zij kennen de kracht, de geschiedenis en de behoeften van hun dorpen als geen ander. Wij willen hen daarom niet alleen informeren, maar daadwerkelijk betrekken als gesprekspartner bij de verdere ontwikkeling van onze gemeente.

Samenwerken is voor GBO geen slogan, maar een bestuursstijl.

4. Asiel en opvang

Voorzitter, over dit onderwerp is de afgelopen weken al uitvoerig gesproken.

GBO heeft vanaf het begin duidelijk gemaakt dat wij onze verantwoordelijkheid niet uit de weg gaan. Tegelijk vinden wij dat verantwoordelijkheid ook betekent dat je kiest voor oplossingen die uitvoerbaar, duurzaam en maatschappelijk verantwoord zijn.

Wij geven onze wethouder daarom het vertrouwen en de ruimte om samen met het ministerie, het COA, de provincie, woningcorporaties en andere partners deze koers verder uit te werken.

Dat betekent niet dat wij de problemen in Ter Apel of de druk op de asielketen onderschatten. Integendeel. Ook wij zien die problemen en voelen onze verantwoordelijkheid.

Maar wij geloven dat kleinschalige woonvormen, verspreid over de gemeente, waarin integratie vanaf dag één centraal staat, uiteindelijk meer perspectief bieden dan grootschalige opvanglocaties.

Natuurlijk mag de raad hierover kritisch zijn. Dat hoort bij onze democratie. Maar laten we elkaar uiteindelijk beoordelen op de resultaten die wij voor onze inwoners bereiken en niet uitsluitend op de intensiteit van het debat.

5. Economie en ondernemerschap

Een sterke lokale economie is de basis voor een sterke gemeente. Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid, leefbaarheid en innovatie. Daarom zien wij graag dat de Economic Board onderdeel kan blijven van onze economische agenda. GBO heeft zich er steeds voor ingezet om deze samenwerking te behouden. **Richting de begroting 2027 zullen wij**

definitief beoordelen op basis van een (interne evaluatie en monitoring of er opnieuw middelen moeten worden vrijgemaakt.

Wij blijven investeren in een aantrekkelijk ondernemersklimaat, ruimte voor onze bedrijven én waardering voor onze agrarische sector, familiebedrijven en lokale ondernemers. Want een gezonde economie levert niet alleen banen op, maar maakt ook investeringen mogelijk in wonen, zorg en leefbaarheid.

6. Financiën

Ook financieel staan we voor stevige uitdagingen. Gemeenten worden geconfronteerd met oplopende kosten en onzekerheid over de rijksbijdragen.

Juist daarom vraagt deze tijd om verstandig financieel bestuur. Niet alles kan tegelijk. Dat betekent keuzes maken, prioriteiten stellen en zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld. GBO is tevreden over de uitgangspunten van de kaderbegroting.

Zoals bekend zijn wij geen voorstander van extra stijgingen van de OZB-tarieven, maar volgen wij het stappenplan zoals gemeld op pagina 13 van de kadernota.

In deze kadernota worden afwegingscriteria aangegeven volgens welke lijn keuzes worden gemaakt om tot een sluitende meerjarenbegroting te komen, welke wij ondersteunen.

Zoals bij de behandeling van de jaarrekening al is aangegeven willen we bekijken om voor een aantal kengetallen, in de financiële verordening een acceptabele norm vast te leggen. Voorts blijven we aandacht vragen voor aandacht voor de impact van risico's. Dat onderwerp heeft en krijgt steeds meer aandacht en zou een meer permanent karakter moeten krijgen.

Voor GBO blijft daarbij één uitgangspunt overeind: investeren waar het nodig is en terughoudend zijn waar dat kan.

Tot slot

Voorzitter,

GBO is geen partij van links of rechts.

GBO is een lokale partij die luistert naar de inwoners en kijkt naar wat werkt voor Overbetuwe

Wij beoordelen plannen niet op hun politieke kleur, maar op hun bijdrage aan onze inwoners. Wij kiezen voor een gemeente waarin **participatie vanzelfsprekend is**, waarin **zorgzame gemeenschappen** worden versterkt en waarin inwoners kunnen vertrouwen op een bestuur dat luistert, keuzes durft te maken en verantwoordelijkheid neemt.

Wij geloven dat de kracht van Overbetuwe niet alleen zit in dit gemeentebestuur, maar vooral in haar inwoners, ondernemers, verenigingen, vrijwilligers en dorpsraden. Samen vormen zij het fundament van onze gemeente.

Laten wij daarom de komende jaren niet tegenover elkaar staan, maar mét elkaar werken aan een gemeente waarin iedere dorp zich gezien voelt, waarin kansen worden benut en waarin we keuzes maken die ook over tien jaar nog houdbaar zijn.

Dat is de koers waarvoor GBO verantwoordelijkheid wil nemen.

Dank u wel.

Bijlage 2:

CDA

Eerlijk, verantwoord en realistisch

Voorzitter,

Vandaag spreken wij over de eerste Kadernota van deze bestuursperiode. En zoals ik vaker heb mogen zeggen vanuit dit kathedraal: niet alleen spreken wij erover, maar stellen we die ook vast als het aan het CDA ligt.

Een kadernota die misschien compacter is dan we gewend zijn, maar die wel duidelijk maakt welke richting dit college wil inslaan. En voor de CDA fractie is dat misschien wel de belangrijkste boodschap: **we kiezen voor richting, realisme en uitvoering. Niet alles willen, maar wel doen wat we afspreken.**

Voorzitter,

Een uitspraak die vaak wordt aangehaald in het werk van Søren Kierkegaard luidt

Het leven kan alleen achterwaarts begrepen worden, maar het moet voorwaarts worden geleefd

Deze uitspraak typeert van het CDA Overbetuwe betreft op treffende wijze de geest van de Kadernota 2027. Aan de ene kant mag je van een nieuw college en coalitie lef en ambitie verwachten (voorwaarts leven), maar gelet op de 'ravijnjaren' en de inzichten die we tot nu toe verworven hebben zijn continuïteit en realisme essentieel (achterwaarts begrijpen).

Want: in de essentie gaat een Kadernota niet alleen over getallen – en laten we alvast duidelijk over zijn: die zien er goed uit! – maar ook over verantwoordelijkheid in een bredere zin.

Verantwoordelijkheid voor de keuzes die we vandaag maken. Voor onze inwoners van morgen. Voor onze dorpen.

En voor de manier waarop wij omgaan met het gemeenschapsgeld dat ons is toevertrouwd.

Juist vanuit die gedachte kan onze fractie zich goed vinden in de voorliggende Kadernota.

Niet omdat hierin spectaculaire nieuwe plannen staan.

Maar juist omdat deze Kadernota kiest voor iets wat in deze tijd misschien nog wel belangrijker is: realisme, betrouwbaarheid en uitvoering.

Voorzitter,

Het is vast iedereen opgevallen die de Kadernota goed gelezen heeft dat die meerdere passages bevat die erg veel lijken op het coalitieakkoord *Dichtbij en daadkrachtig*. Dat is goed, want het laat zien dat College en coalitie de inhoud van het akkoord serieus nemen, dat wat in dat document staat niet alleen – uiteraard ook – het resultaat is van een politiek compromis, maar inhoudelijk richtinggevend. Dit is hoe politiek bedreven dient te worden: streven naar het samenkomen van gelijk hebben en gelijk krijgen!

Hoe wordt dan het coalitieakkoord vertaald naar de Kadernota? Laat ik me op het woord 'Dichtbij' focussen.

Voor onze fractie begint dat "dichtbij" niet in het gemeentehuis. Dat begint in onze dorpen.

Daar waar mensen zich vrijwillig inzetten voor de sportvereniging. Waar buurtbewoners naar elkaar omkijken. Waar mantelzorgers iedere dag klaarstaan. Waar kerken, dorpshuizen, muziekverenigingen en vele andere maatschappelijke organisaties de sociale samenhang vormen.

Die gemeenschap is misschien wel het grootste kapitaal dat Overbetuwe bezit.

Een gemeente kan veel organiseren. Maar een samenleving maak je met elkaar. 'It takes a village to raise a child', een uitspraak die vaker (en terecht) een rol heeft gespeeld in het Overbetuwse beleid.

Juist daarom vinden wij het goed dat deze Kadernota blijft investeren in een sterke sociale basis en inzet op preventie, ontmoeting en ondersteuning dichtbij huis.

Want uiteindelijk is voorkomen bijna altijd beter dan genezen. Waarom bijna? Omdat soms bepaalde ontwikkelingen gewoon niet te voorspellen zijn, en dan valt het ook weinig te voorkomen. Ook daarin moeten we realistisch en eerlijk in zijn.

Voorzitter,

Dat geldt ook voor wonen.

Iedereen kent wel iemand die al jaren wacht op een passende woning. Een starter die noodgedwongen thuis blijft wonen. Een gezin dat geen volgende stap kan zetten. Een oudere die graag kleiner wil wonen, maar geen geschikte woning kan vinden. Daarom steunen wij de keuze om woningbouw topprioriteit te geven.

Niet alleen door méér woningen te bouwen.

Maar ook door slimmer gebruik te maken van de bestaande woningvoorraad, doorstroming te stimuleren en regie te nemen op tempo en uitvoering.

Wij zien daarbij uit naar de Programmabegroting waarin duidelijk wordt hoe deze versnelling concreet vorm krijgt.

Tegelijk moeten we onze ogen niet sluiten voor de mogelijke spanningen die bepaalde keuzes met zich meebrengen. Want: hoe balanceer je het creëren van kansen voor onze jeugd en levensbestendig wonen voor onze oudere inwoners met de maatschappelijke verantwoordelijkheid die de huidige 'wereldorde' min of meer aan ons oplegt? Een gemeente bestaat niet in een vacuüm. We kiezen ervoor als coalitie om deze spanning niet uit de weg te gaan, maar om dat te benoemen en naar uitvoerbare en realistische oplossingen te kiezen.

Voorzitter,

Vanuit de christendemocratie staat het begrip 'rentmeesterschap' centraal.

Rentmeesterschap gaat over zorgvuldig en verantwoord omgaan met onze leefomgeving.

Maar net zo goed over zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld.

Wij vinden het daarom verstandig dat het college niet automatisch teruggrijpt op de algemene reserve om begrotingen sluitend te maken.

En wij ondersteunen de volgorde die het college voor zichzelf heeft vastgesteld.

Eerst kijken naar bestaande budgetten. Daarna herprioriteren.

Pas daarna nadenken over het aanpassen van voorzieningen. En lastenverzwaring alleen als uiterste middel.

Dat vraagt discipline.

Maar het is wel de manier waarop wij ook toekomstige generaties een financieel gezonde gemeente willen nalaten.

Tegelijkertijd moeten we eerlijk zijn. De onzekerheden zijn groot. Rijksfinanciën, het gemeentefonds, jeugdzorg, inflatie en toekomstige hervormingen zorgen ervoor dat de begroting later dit jaar waarschijnlijk lastiger wordt dan deze Kadernota misschien doet vermoeden.

Juist daarom vinden wij het verstandig dat het college nu niet overhaast allerlei financiële keuzes maakt, maar eerst met een goed onderbouwde Programmabegroting komt.

Voorzitter,

Wat ons verder aanspreekt in deze Kadernota is de nadruk op uitvoering.

Misschien hebben overheden de afgelopen jaren soms wel te veel gesproken over plannen.

Onze inwoners beoordelen ons uiteindelijk niet op beleidsnota's.

Zij beoordelen ons op resultaten. Worden woningen daadwerkelijk gebouwd? Worden wegen veiliger? Kunnen ondernemers sneller terecht? Krijgen inwoners op tijd de ondersteuning die zij nodig hebben? En komen wij onze afspraken na? Dat vraagt niet alleen om politieke keuzes.

Dat vraagt ook om een sterke organisatie en goede samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

Wij ondersteunen daarom ook de inzet op verbetering van de Planning & Control-cyclus.

Niet omdat inwoners geïnteresseerd zijn in financiële systemen. Maar omdat goede sturing uiteindelijk leidt tot betere besluiten voor onze inwoners.

Voorzitter,

Wij willen het college nog één aandachtspunt meegeven.

Bij de behandeling van de Programmabegroting zien wij graag niet alleen welke nieuwe plannen worden voorgesteld, maar ook hoe de uitvoering van het coalitieakkoord zichtbaar wordt gemaakt.

Welke doelstellingen liggen op schema? Waar lopen we tegen belemmeringen aan? En waar zijn aanvullende keuzes van de raad nodig? Juist die transparantie helpt ons om gezamenlijk

verantwoordelijkheid te nemen voor de uitvoering van de ambities die wij met elkaar hebben afgesproken.

Voorzitter,

Vertrouwen in de overheid ontstaat niet doordat wij steeds nieuwe plannen aankondigen. Vertrouwen ontstaat wanneer inwoners merken dat afspraken worden nagekomen. Wanneer de gemeente eerlijk is over wat wel en niet kan. Wanneer vrijwilligers zich gesteund voelen. Wanneer jongeren een woning kunnen vinden. Wanneer ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. En wanneer wij zorgvuldig omgaan met iedere euro gemeenschapsgeld.

Dat is voor onze fractie de kern van deze Kadernota.

Vanuit die verantwoordelijkheid zien wij uit naar de verdere uitwerking in de Programmabegroting.

Ik rond af. Ik ben deze Algemene Beschouwingen begonnen met een uitspraak van Kierkegaard. Graag sluit ik ze af met wat wellicht geen directe citaat is maar een parafrase uit het gedachtengoed van een ander Lutheraans theoloog die in zeer moeilijke tijden geleefd heeft, namelijk Dietrich Bohoeffer: 'Verantwoordelijkheid vraagt soms dat wij niet doen wat gemakkelijk is, maar wat juist is.' Dat is wat ons betreft de kern van het politieke handelen.

Dank u wel.

Bijlage 3:

Pro Overbetuwe

Bijlage 4:

D66

Voorzitter,

Het is niet ongebruikelijk dat een kadernota in een verkiezingsjaar weinig nieuwe kaders biedt. Bijna alle antwoorden op de schriftelijke vragen waren: dat komt bij de begroting. Het is daarom, dat ik dit betoog voor een deel wil wijden aan zaken, waarvan ik gehoopt had die in een kadernota terug te vinden maar die ik mis.

Waar willen we met deze gemeente heen ? Hoe zou het er in 2040 of 2050 moeten uitzien Dat vraag ik me niet alleen af voor mezelf, maar ook voor mijn kinderen en kleinkinderen. (Ook in 2080 is mijn oudste kleinkind nog niet met pensioen). In het komende jaar gaan we de omgevingsvisie vaststellen. Mijn grote angst is dat het een planologisch document wordt waarin huidig beleid juridisch verankerd wordt, maar waar het visie deel gaat ontbreken. Wat mij betreft moeten we daar in de komende maanden als raad hard aan gaan werken om er voor te zorgen dat (natuurlijk in afstemming met de groene metropool) het deel **visie** ook die naam gaat verdienen.

Voorzitter,

Ik hoor mensen denken He, de kadernota is toch vooral een financieel stuk ? Dat is deels correct, de kadernota gaat over financiële middelen. Echter de middelen moeten passen bij de doelen. Als de doelen niet helder zijn, dan is praten over de middelen gekrabbel in de marge. Persoonlijk ben ik ooit (bijna een halve eeuw geleden) lid geworden van D66, omdat het de partij was met de meest uitgesproken lange termijn visie en zowel landelijk als lokaal heeft D66 als eerste vele zaken op de agenda gezet.

Dat brengt mij bij het eerste punt wat ik mis in de kadernota. Ik mis een strategie om de waarschuwingen die de accountant onlangs heeft afgegeven serieus te nemen en de onderliggende problemen op te lossen. In de ogen van D66 moet er financiële ruimte zijn en blijven voor nieuwe ontwikkelingen. Iedereen wil een efficiënte overheid, wij zeker ook, maar een knellend harnas beschadigt meer dan het beschermt.

Dit is verbonden met een tweede punt dat ik mis. Bij de begrotingsbehandeling vorig jaar is een discussie gestart over de verhouding tussen woningen en niet woningen in de ozb. In

deze kadernota wordt daaraan geen vervolg gegeven. Daarom komen we met een motie om dat wel te doen en wij hebben een motie ingediend om er voor te zorgen dat de gemeente iets meer middelen krijgt zonder dat de ozb voor woningen extra stijgt.

Ik realiseer mij dat het waarschijnlijk heel ongebruikelijk is om als oppositie partij een verruiming van financiën te bepleiten, maar als we alle projecten en voorzieningen in stand willen houden (en dat wil D66) zal dat onvermijdelijk blijken, ook al doen sommige politieke partijen er nog een paar jaar over om tot dat inzicht te komen. Met te beperkte middelen lopen we ook het risico te weinig te kunnen doen voor onze burgers, onze reguliere taken onvoldoende te kunnen uitvoeren, tekort te schieten als zorgzame gemeente. Wij roepen op tot het maken van een vergelijking met gemeenten die meer gemiddelde inkomsten ter beschikking hebben.

Voorzitter

Dan kom ik bij een van de weinige dingen in de kadernota die niet al door het vorige college geschreven hadden kunnen zijn. De plannen voor een alternatieve invulling van de opdracht vanuit de spreidingswet, Wij vinden dat een interessante gedachte, met name voor de huisvesting van statushouders. maar het is voorlopig geen volwaardig alternatief plan voor de opvang van asielzoekers. Wij hebben grote twijfels aan de mogelijkheden om voor 1 juli 2027 de vereiste aantallen te halen. Als het alternatief niet lukt hebben we veel tijd verloren die nodig is voor een zorgvuldige participatie rond de opvang van asielzoekers. Bovendien wil D66 voorkomen dat wij als gemeente de regie kwijtraken omdat het Ministerie die overneemt. Gisteren hoorden we in het nieuws dat in de ogen van de minister van Asiel en Migratie, de gemeente Overbetuwe behoort bij de toptien gemeenten die de spreidingswet niet uitvoert. Hier is duidelijk een gat tussen het college en de minister. Kenelijk heeft het ambtelijk overleg geleid tot de term taakverwaarlozing door de gemeente Overbetuwe. Dat is genant.

Wij pleiten er daarom in een motie voor om het ontwikkelen van een alternatief parallel te laten lopen met het eerder ingezette traject, namelijk het stichten van een AZC met plaats voor 150 tot 300 mensen.

Afsluitend,

D66 gelooft in het toewerken naar een samenleving waarin zo veel mogelijk mensen over zo veel mogelijk zaken zelf een goed geïnformeerde beslissing kunnen nemen. Dat geldt voor individuen, maar ook voor gemeentes. Er is door het college nog veel werk te doen om te zorgen dat de raad bij de programmabegroting goed geïnformeerd kan beslissen over de ambities voor de komende jaren en de daarbij behorende geldmiddelen

Bijlage 5:

VVD

Voorzitter,

Voor ons ligt een compacte kadernota. Het college heeft in korte tijd, met een nieuwe ploeg, een document neergelegd dat een heldere richting kiest én een sluitend meerjarenperspectief presenteert. Dat verdient een compliment. VVD Overbetuwe is blij met deze kadernota. Wij herkennen er de contouren in van het Overbetuwe dat wij voor ogen hebben: een gemeente die dichtbij staat, die durft te kiezen en die haar financiën op orde houdt.

Gezonde financiën als fundament

Laten we beginnen waar het voor VVD Overbetuwe altijd begint: bij gezond geld. In een tijd van stijgende kosten en onzekere Rijksbijdragen is het knap dat hier een sluitend

meerjarenperspectief ligt. Dat is geen vanzelfsprekendheid en ons inziens een verstandige basis.

Wat ons in het bijzonder aanspreekt, is de volgorde die het college kiest om de begroting sluitend te houden. Eerst zoeken naar ruimte binnen bestaande budgetten. Dan herprioriteren en stoppen met oud beleid. Vervolgens het voorzieningenniveau tegen het licht houden. En pas als állerlaatste optie: het verhogen van de lokale lasten. De rekening hoort niet automatisch bij onze inwoners en ondernemers te liggen. Die ligt eerst op de tekentafel van de gemeente zelf. VVD Overbetuwe steunt deze lijn van harte en zal het college eraan houden.

Ook de keuze voor zero based budgeting juichen wij toe. Niet ieder budget is heilig omdat het er vorig jaar ook stond. Elke Euro moet zijn waarde opnieuw bewijzen. Wij kijken dan ook met belangstelling uit naar de bestuursopdracht over de Planning & Control-cyclus die voor september dit jaar is aangekondigd, en denken daar graag in mee.

Tot slot waarderen wij dat de algemene reserve niet langer als structurele sluitpost wordt ingezet. Reserves zijn er voor tegenvallers en kansen, niet om gaten in de exploitatie te dichten.

Bouwen aan een betrouwbare overheid

Wonen is en blijft een topprioriteit. VVD Overbetuwe is verheugd dat het college de woningbouw in álle kernen wil versnellen, met oog voor het dorpse karakter en voor de verschillen tussen onze dorpen. Bouwen is voor een starter die in zijn eigen dorp kan blijven, een gezin dat kan doorgroeien en een senior die langer zelfstandig kan wonen.

Wij steunen daarom de inzet op gevarieerd bouwen, op nieuwe woonvormen en op het beter benutten van de bestaande voorraad door splitsen en delen. Dat de gemeente meer regie pakt op locaties, doelgroepen en tempo, is verstandig mits die regie versnelt en niet vertraagt.

Tegelijk ziet VVD Overbetuwe dat voldoende ambtelijke capaciteit randvoorwaardelijk is om deze woningbouwambities waar te maken. Voor ons betekent dat niet dat de ambtelijke organisatie moet groeien, maar dat scherpe keuzes worden gemaakt over wat we wél en niet doen, zodat capaciteit wordt vrijgespeeld voor deze prioriteit. Dat vraagt om een slimme overheid: een organisatie die processen vereenvoudigt, digitaliseert en anders inricht, zodat met dezelfde mensen meer mogelijk is.

Diezelfde slimme overheid wil VVD Overbetuwe betrouwbaar, duidelijk en slagvaardig hebben. Afspraken nakomen, tempo maken en ook eerlijk zijn wanneer iets niet kan. Wij waarderen het voornemen om de informatievoorziening aan de raad te versterken, zodat wij onze kaderstellende en controlerende rol goed kunnen vervullen. En vanuit onze krachtige, zelfstandige positie werken we samen in de regio, niet omdat het moet, maar daar waar het onze inwoners aantoonbaar iets oplevert.

Ruimte voor ondernemen, oog voor ons buitengebied

Een sterke lokale economie is het fundament onder levendige dorpen en werkgelegenheid. VVD Overbetuwe herkent zich volledig in de ambitie van een gezond ondernemersklimaat waarin ondernemers ruimte krijgen om te groeien en te vernieuwen. Wij omarmen de keuze voor snellere procedures, minder regels en één duidelijk aanspreekpunt binnen de organisatie. Ondernemers verdienen een overheid die meedenkt en duidelijk is, niet een loket dat hindernissen opwerpt. Tegelijk steunen wij de keuze om grootschalige logistiek die niet bij Overbetuwe past, uit te sluiten.

Diezelfde balans tussen ruimte en karakter geldt voor ons buitengebied, dat het gezicht van onze gemeente bepaalt. VVD Overbetuwe wil dat Overbetuwe ook richting 2040 Overbetuwe blijft: open ruimte, een agrarisch landschap en groene buffers tegen het dichtgroeien van de strook tussen Arnhem en Nijmegen. Daarom steunen wij de keuze om grootschalige ontwikkelingen die daar niet thuishoren, te beperken. Tegelijk vragen wij nadrukkelijk aandacht voor onze agrariërs: als ondernemers van het eerste uur verdienen zij toekomstperspectief, ruimte voor ondernemerschap en maatwerk.

Bereikbaar voor iedereen

VVD Overbetuwe is blij met een mobiliteitsvisie waarin álle vervoersvormen volwaardig meetellen, zónder vervoersmiddelen uit te sluiten. Wie afhankelijk is van de auto, de

monteur, de mantelzorger, de inwoner in het buitengebied, telt evengoed mee als de fietser en de OV-reiziger.

Wij steunen de investeringen in veilige fietsroutes en in betrouwbaar, betaalbaar openbaar vervoer tussen onze dorpen en de regio. Onze inzet blijft: mobiliteit hoort vooraan mee te bewegen bij woningbouw en gebiedsontwikkeling, zodat nieuwe wijken vanaf dag één goed ontsloten zijn en de bouw nergens vertraagt.

Verduurzamen met verstand

VVD Overbetuwe is voor verduurzaming, maar mét verstand en mét draagvlak. De volgorde die het college aanhoudt, eerst besparen, dan zon op daken en bestaande gebouwen, en pas daarna nieuwe vormen van opwek, is precies de pragmatische lijn die wij voorstaan. Overbetuwe levert nu al een aanzienlijke bijdrage aan de energietransitie. Wij vinden het terecht dat het college vraagt om een eerlijke verdeling van lasten en om te voorkomen dat onze gemeente overbelast raakt. Nieuwe opwek stemmen we af op de netcapaciteit, want netcongestie mag onze woningbouw en bedrijvigheid niet in de weg zitten. Windenergie blijft wat ons betreft mogelijk, zolang leefbaarheid, veiligheid en ruimtelijke belangen geborgd zijn en de raad de regie houdt op de locaties.

Zorg dichtbij, betaalbaar en houdbaar

Een toegankelijk, betaalbaar en toekomstbestendig sociaal domein vraagt om eerlijke keuzes. VVD Overbetuwe steunt de lijn: investeren in wat aantoonbaar werkt en stoppen met wat niet werkt. Zo houden we zorg beschikbaar voor wie haar écht nodig heeft, juist door scherp te sturen op kwaliteit, kosten en rechtmatigheid. De aandacht voor preventie, voor de sociale basis in onze dorpen en voor het aanpakken van misbruik kan op onze steun rekenen.

Vooruit, met vertrouwen

Voorzitter, deze kadernota is degelijk én ambitieus. Hij houdt de financiën op orde, legt de rekening niet zomaar bij de inwoner en kiest tegelijk voor bouwen, ondernemen, bereikbaarheid en een leefbaar buitengebied.

VVD Overbetuwe kijkt met vertrouwen en met enthousiasme naar de komende vier jaar. Wij gaan ervoor samen met dit college, met deze raad en bovenal samen met onze inwoners en ondernemers, om Overbetuwe een gemeente te houden waar het prettig wonen, werken en leven blijft.

Dank u wel.

Bijlage 6:

Lijst BOB

Koers boven de waan van de dag

Voorzitter, Johan Rudolph Thorbecke zei ooit: *‘Wacht op onze daden.’* Dat is misschien wel de mooiste opdracht die een gemeenteraad zichzelf kan geven. Niet onze woorden zijn uiteindelijk van belang, maar wat onze inwoners over vier jaar van ons bestuur merken. Een kadernota is daarom veel meer dan een financieel document. Zij gaat over de vraag welke koers wij kiezen. Wie door Overbetuwe rijdt, ziet dijken en boomgaarden. Die zijn niet aangelegd voor het succes van één dag, maar door mensen die verder durfden te kijken dan hun eigen tijd. Dat is ook besturen. Niet de waan van de dag volgen, maar bouwen aan een gemeente die ook morgen sterk is. Daarom spreekt deze kadernota Lijst BOB aan. Geen luchtkastelen, geen politieke spierballentaal, maar realisme. Dat vraagt misschien wat minder spektakel, maar uiteindelijk wel meer vertrouwen.

Gezond verstand is ook beleid

Johan Cruijff zei: *‘Simpel voetballen is het moeilijkste wat er is.’* Voor gemeentefinanciën geldt precies hetzelfde. Een begroting sluit je niet met rekenkunde alleen; uiteindelijk sluit je een begroting met keuzes. En iedere keuze zegt iets over de waarden van een bestuur. Lijst BOB heeft tijdens de coalitieonderhandelingen steeds één uitgangspunt verdedigd: gemeenschapsgeld bestaat niet. Het is het geld van onze inwoners. Daarom herkennen wij ons in de financiële lijn van deze kadernota. Eerst kijken naar bestaande budgetten. Eerst oud beleid tegen het licht houden. Eerst prioriteiten stellen. En pas als laatste de lasten

verhogen. Dat is geen zuinigheid, dat is rentmeesterschap. Wij hebben deze gemeente niet geërfd van onze ouders, maar in bruikleen gekregen van onze kinderen. Daar past financiële discipline bij. Mij is gevraagd wat Lijst BOB heeft binnengehaald. Mijn antwoord is eenvoudig: misschien geen spectaculaire krantenkop, maar wel iets veel belangrijkers. Een bestuursstijl. Rust. Financiële degelijkheid. Verantwoordelijkheid nemen voordat je geld uitgeeft. Dat is misschien minder zichtbaar, maar uiteindelijk merken inwoners dat iedere dag.

Vertrouwen is ook besturen

Waarom dienen wij vanavond geen moties of amendementen in? Omdat je tijdens de coalitieonderhandelingen het politieke debat voert en daarna samen de verantwoordelijkheid neemt om afspraken uit te voeren. Natuurlijk blijft de raad controleren. Natuurlijk blijven wij kritisch. Maar vertrouwen geven hoort daar net zo goed bij. Als liefhebber van klassieke auto's weet ik dat een goede restaurateur een goed afgestelde motor niet iedere week uit elkaar haalt om te laten zien hoe hard hij werkt. De kunst is juist te weten wanneer je níét moet sleutelen. Je luistert, je controleert en je grijpt alleen in als dat nodig is. Volgens mij geldt dat ook voor gemeentebestuur. Inwoners vragen ons over vier jaar niet hoeveel moties wij hebben ingediend. Zij vragen of hun dorp leefbaar is gebleven, of verenigingen konden blijven bestaan, of ondernemers ruimte hebben gekregen en of de gemeentefinanciën gezond zijn gebleven. Dáár worden wij op afgerekend.

Tot slot

De echte keuzes komen bij de begroting. Dat zal niet eenvoudig zijn. Maar juist daarom is een degelijk fundament zo belangrijk. De geschiedenis leert dat problemen zelden ontstaan door één verkeerde beslissing. Ze ontstaan doordat verstandige keuzes te lang worden uitgesteld. Lijst BOB kiest liever voor de omgekeerde weg: vandaag verantwoordelijkheid nemen, zodat morgen de ruimte blijft om te investeren in onze dorpen, onze voorzieningen en onze inwoners. Ik begon met Thorbecke en ik eindig met Thorbecke: *'Wacht op onze daden.'* Dat is precies wat wij vragen. Beoordeel ons niet op de scherpte van onze interrupties of het aantal moties dat wij indienen. Beoordeel ons over vier jaar op één vraag: is Overbetuwe er beter van geworden? Als het antwoord daarop volmondig "ja" is, dan hebben wij als raad en als college ons werk goed gedaan. Daarom zal Lijst BOB deze kadernota met overtuiging steunen.

Bijlage 7:

SGP

Voorzitter,

Voor ons ligt de Kadernota 2027 die het recent aangetreden college de raad aanbiedt. Wij willen het college en de ambtelijke organisatie bedanken voor het opstellen van deze Kadernota in een financieel uitdagende periode.

Deze nota is opgesteld door een college dat zijn oorsprong vindt in de verkiezingen van 18 maart jongstleden, waarin de kiezer duidelijk gesproken heeft. Deze uitslag heeft na evenwichtige onderhandelingen geleid tot het nieuwe college dat nu de lijnen uitzet. Deze verkiezingsuitslag is ook de reden dat wij als SGP nu in de raad zitten. Hierbij willen wij gelijk iedereen bedanken voor de goede ontvangst door college, raad, en de ambtelijke organisatie en voor de aangeboden hulp aan een ieder van ons, in de korte tijd dat wij een bijdrage mogen leveren.

Bij de presentatie van het nieuwe college programma is er door ons gezegd dat wij het college positief en constructief zullen beoordelen en waar mogelijk ondersteunen. Toen is er ook door ons de opmerking gemaakt dat het erop leek dat ons verkiezingsprogramma meegenomen was in het opstellen van het collegeprogramma.

Dit leidt ertoe dat wij deze kadernota volgen, en in de toekomst willen handelen vanuit het christelijk rentmeesterschap. Zo willen we meewerken aan een beleid dat de toring naar de nering zet, de minderdraagkrachtigen niet vergeet, zorgdraagt voor een veilige gemeente en inzet op een leefbaar en prachtig buitengebied.

Voorzitter, in de nota wordt ook uitgebreid over duurzaamheid gesproken. De SGP constateert dat de energietransitie zo een daverend succes is dat deze knarsend tot stilstand is gekomen. Bedrijven moeten soms lang geduld hebben voordat de netbeheerder op bezoek komt. Op nog meer windmolens en zonneparken zit de SGP daarom niet te wachten, nog los van de aanslag op milieu en het teniet doen van vruchtbare grond die dit als gevolg heeft.

De rijksoverheid toont zich hierin een onbetrouwbare partner. Duurzaamheid wordt gestraft in plaats van beloond. De saldering wordt afgeschaft. Terugleveren kost straks meer dan het oplevert, met als gevolg dat mensen de panelen op bepaalde momenten zullen uitschakelen. Met het college is de SGP van mening dat stabiele SMR's straks de toekomst zijn zodra het elektriciteitsnet op orde is.

De provincie Gelderland heeft recent onderzoek gedaan naar kansrijke locaties in de provincie waar de ontwikkeling van een zogenaamde SMR mogelijk is. Uit dit onderzoek is het nabijgelegen Dodewaard als een van de kansrijke locaties, 1,5 kilometer van onze gemeentegrens, uit de bus gekomen.

De gemeente Neder-Betuwe onderzoekt wat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de omgeving -denk aan buurgemeenten- hiervan vinden. Naast energieopwekking leidt een SMR ook tot kansen op het gebied van hoogwaardige werkgelegenheid, innovatie, kennisontwikkeling, onderwijs en een versterkt vestigingsbeleid. Om het een en ander te realiseren lijkt het voor de hand liggen dat onze gemeente een van de betrokkenen gaat worden. Door actieve betrokkenheid kan het zijn dat deze ontwikkeling niet alleen energie oplevert, maar ook voordelen biedt voor Overbetuwe. Het gaat hier om veel werkgelegenheid, ook voor onze lokale ondernemers. Wat wij als SGP ons afvragen of hierover al contact is geweest met de naburige gemeente?

Voorzitter wat de mobiliteit betreft is de SGP een grote voorstander van een goed openbaar vervoersnet tussen de dorpen in relatie tot de steden Arnhem en Nijmegen. Wij zijn voorstander van veilige en meer fietsroutes, maar niet als dit ten koste gaat van de doorstroming van het reguliere verkeer en het effect juist averechts is en dit gevolgen heeft voor verkeersveiligheid. Denk aan het doorsnijden van doorgaande wegen met fietsroutes, waarbij het fietsverkeer voorrang krijgt. Of het plaatsen van wegversmallingen, waardoor automobilisten juist meer gas geven om als eerste bij de wegversmalling te zijn. Een levensgevaarlijk voorbeeld is de Zeegstraat tussen Valburg en Herveld. Dit schip is een baken in zee voor plekken waar een soortgelijke maatregel wordt overwogen. We hebben inmiddels begrepen van het college dat de Zeegstraat dezelfde constructie krijgt als de Woutersdijk in Valburg wat ons betreft een prima oplossing.

Voorzitter, wat het Buitengebied betreft blijven er bij ons zorgen voor de activiteiten in de toekomst. Wij pleitten voor bescherming van de Betuwe agrarische identiteit en tegen knellende regelgeving. Dus geen oprukkende bebouwing maar bij voorkeur inbreiding. De gemeente heeft in het verleden het onderzoek "Boeren en tuinder aan het Woord" gedaan om de zorgen van agrariërs in kaart te brengen. In het najaar 2023 heeft de gemeente 147 keukengesprekken gevoerd: dit is 65 procent van de toen actieve agrarische bedrijven om daarmee naar de praktijkervaring van boeren en tuinders te informeren.

Vervolgens hebben er diverse gesprekken plaatsgevonden en inspraakrondes met agrariërs over actuele gemeentelijke regels, zoals het functieveranderingsbeleid in het buitengebied. Wij vinden het belangrijk dat deze beroepsgroep ook steun krijgt van de gemeente door het niet te streng toepassen van de door de landelijke overheid recent bedachte milieumaatregelen. Een van de conclusies van dit onderzoek was dat de agrariërs ervaren dat de betrokken ambtenaren stedelijk gericht zijn en vooral aangaven wat niet mogelijk is. Wij als SGP vragen ons af of de contacten met deze beroepsgroep inmiddels soepeler verlopen. Graag een reactie van het college.

Voorzitter wat het asielprobleem betreft steunt de SGP de visie van het college om de druk op de asielketen te verlagen door aandacht te geven aan de doorstroom van statushouders. Ongeveer 25 procent van de 76000 asielplekken worden bezet door deze mensen. Door juist in te zetten op die doelgroep wordt de asielketen ontlast en dragen wij als gemeente bij aan het oplossen van dit probleem. We steunen daarom de plannen van het college voor het

realiseren van Hofjes. Wel achtten we een goede begeleiding van statushouders van groot belang. Dat betekent dat wij de regels bepalen en zullen moeten handhaven. We hebben vernomen vanuit de media dat ondertoezichtstelling van de overheid dreigt, vanwege het niet voldoen aan de Spreidingswet. Wij vragen aan het college wat hier van waar is. Graag een nadere toelichting.

Voorzitter, om de begroting sluitend te krijgen hanteert het college een vijftal afwegingscriteria. Daar kunnen wij ons in vinden, behoudens de laatste. Het verhogen van de lokale lasten via de ozb is voor de SGP geen optie, en reden voor het indienen van een amendement hierover. Het college stelt voor de ozb te verhogen met 2,5 procent inflatiecorrectie. Deze verhoging zou Overbetuwe een extra bedrag van 336.000 euro opleveren. Uit het rekeningresultaat 2025 en de doorrekening daarvoor voor 2026, blijkt echter een positief voordeel van bijna 3.8 miljoen euro. Dat wordt mede veroorzaakt door een hogere legesopbrengst van omgevingsvergunningen, voor een bedrag van ruim 2 ton en verschillende lagere uitgaven. Bij elkaar ruim voldoende om het wegvallen van deze extra inkomsten uit de ozb te dekken. Het niet verhogen van deze lasten zou een prachtig gebaar zijn van dit college aan onze inwoners, die al te maken hebben met stijgende kosten voor levensonderhoud en inflatie door de mondiale ontwikkelingen. Verder denken wij dat de vijfde wethouder door slim beheer van zijn portefeuille zijn eigen salaris dubbel terug kan verdienen.

Voorzitter, de festiviteiten rond Elst 1300 jaar liggen achter ons. Er vonden veel activiteiten plaats waarin dit herdacht werd. Het is altijd goed om stil te staan bij het ontstaan van een gemeente. Ook van deze plaats willen wij de vrijwilligers bedanken. Met een gedeelte van de activiteiten was echter de zondag gemoeid en het zal U niet verbazen dat wij hier als SGP grote moeite mee hebben. Wij pleitten er dan ook voor om voor zulke activiteiten de zondag niet meer te gebruiken.

Voorzitter, het startjaar van het dorp Elst ligt op 726. Toen was het Frankische rijk hier de baas. Honderden jaren eerder regeerde over grote delen van de wereld de Romeinse keizer Augustus. Tijdens zijn regeerperiode werd de Heere Jezus geboren in Bethlehem. Wij wensen alle aanwezigen -en degenen die meeluisteren met deze raadsvergadering- toe wat Hij gezegd heeft in Matheus 11 vers 28: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven."

Dank U wel.

Bijlage 8:

A-1

A M E N D E M E N T

Dit amendement hoort bij Raadsvoorstel Kadernota 2027.

De volgende partij dient een aanpassing op het voorgestelde besluit in:

SGP,
Alex van Nifterik

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Constaterende dat:

- De jaarrekening 2025 mede door hogere legesopbrengsten en lagere uitgaven een positief voordeel van 3,8 miljoen euro laat zien.
- Dit geld niet geoormerkt is voor uitgestelde projecten - uit te voeren in 2027- en is toegevoegd als vrij besteedbaar aan de algemene reserve.
- Er geen financiële noodzaak is om de onroerendezaakbelasting (ozb) te verhogen.
- Het college desondanks plannen heeft om de ozb te laten stijgen met 2,5 procent (inflatiecorrectie).

Overwegende dat:

- Burgers dit jaar te maken hebben met lastenstijgingen, inflatie en verminderde koopkracht als gevolg van mondiale ontwikkelingen.
- De WOZ-waarde van woningen dit jaar opnieuw is toegenomen waardoor ook het bruto belastbaar inkomen van woningeigenaren toeneemt.
- Terughoudendheid bij het verhogen van financiële lasten door overheden, hoe marginaal ook, op dit moment gepast is.

Besluit het concept-raadsbesluit als volgt aan te passen/aan te vullen:

- De verhoging van de ozb met 2,5% (inflatiecorrectie) in 2027 niet toe te passen.
- De financiële dekking hiervoor van 336.000 euro ten laste te brengen van de algemene reserve.

Toelichting: Er is aan gemeentelijke belastingen, heffingen en leges 388.000 euro in 2025 meer opgehaald dan begroot. Ook die zijn toegevoegd aan de algemene reserve. Die bedraagt nu totaal 50.6 miljoen euro, fors meer dan de verplichte ondergrens van 10 miljoen euro. Dit staat nog los van alle bestemmingsreserves. Zo kort naar de gemeenteraadsverkiezingen is het daarom een mooi gebaar naar onze burgers om dit jaar de ozb niet te verhogen.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 7 juli 2026.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor 0	tegen 8
CDA:	voor 0	tegen 6
PRO:	voor 0	tegen 4
VVD:	voor 0	tegen 3
D66:	voor 0	tegen 4
Lijst BOB:	voor 0	tegen 1
SGP:	voor 1	tegen 0

Totaal:	voor	1	tegen	26
---------	------	---	-------	----

Hiermee is dit amendement niet aangenomen.

mr. A.M.P.Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 9:

M-1

M O T I E

Van vergunningsplicht naar meldplicht voor hagelnetten in de fruitteelt

Deze motie hoort bij Kadernota 2027 (duurzaamheid en economie)

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

SGP Alex van Nifterik

Pro Overbetuwe Rik vd Dam

CDA Henk Mulder

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

Constaterende dat:

- Hagelnetten een belangrijk middel zijn om fruitgewassen te beschermen tegen hagel, extreme zoninstraling en andere weersinvloeden;
- Hagelnetten bijdragen aan minder schade aan fruitteelten, waardoor de economische weerbaarheid van fruittelers toeneemt;
- Het gebruik van hagelnetten verdamping vermindert, zonnebrand bij fruit voorkomt en bloesem beschermt tegen nachtvorst, en daardoor de behoefte aan beregening (watergebruik) aanzienlijk afneemt;
- Verschillende gemeenten voor vrijstaande hagelnetten al werken met een meldplicht in plaats van een (omgeving)vergunningsplicht.

Overwegende dat:

- De huidige vergunningsplicht onnodige administratieve lasten en kosten met zich meebrengt voor ondernemers;
- Een meldplicht voldoende mogelijkheden biedt om toezicht te houden en tegelijkertijd procedures te vereenvoudigen;
- Het ondersteunen van klimaatbestendige en duurzame landbouw past binnen de ambities van de gemeente.

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken hoe de vergunningsplicht voor vrijstaande hagelnetten kan worden vervangen door een meldplicht;
- Hierbij de ervaringen van gemeenten die reeds met een meldplicht werken te betrekken;
- De raad te informeren over de mogelijkheden en, indien nodig, voorstellen te doen om de lokale regelgeving hierop aan te passen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 7 juli 2026

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	8	tegen	0
CDA:	voor	6	tegen	0
PRO:	voor	4	tegen	0
VVD:	voor	3	tegen	0
D66:	voor	4	tegen	0
Lijst BOB:	voor	1	tegen	0
SGP:	voor	1	tegen	0

Totaal: voor 27 tegen 0

Hiermee is deze motie wel aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 10:

M-2

M O T I E

Voortzetten locatieonderzoek mogelijk AZC

Deze motie hoort bij agendapunt 8 in de raadsvergadering van 7 juli 2026

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

D66, Arie van Noordwijk

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We constateren dat:

1. In de kadernota wordt gesteld dat er gezocht wordt naar een alternatieve invulling van de opgave onder de spreidingswet door primair in te zetten op versnellen van de reguliere huisvesting van statushouders;
2. Een dergelijke alternatieve invulling van de opgave onder de spreidingswet alleen gekozen kan worden in afstemming met andere gemeenten en de provincie;
3. De gemeente Overbetuwe nog een achterstand heeft weg te werken met betrekking tot het huisvesten van statushouders;
4. De Minister van Asiel en Migratie de afgelopen maanden herhaaldelijk gemeenten heeft opgeroepen om hun verantwoordelijkheid te nemen door op korte termijn (nood)opvang beschikbaar te stellen voor asielzoekers omdat er een acuut tekort is;
5. Het locatieonderzoek naar mogelijke locaties voor een asielzoekerscentrum (AZC) in Elst niet meer als apart traject loopt, maar onderdeel is geworden van een integrale verkenning.
6. Het doel is om voor het einde van dit kalenderjaar te komen tot een plan, maar dat er in die periode geen bijdrage wordt geleverd aan verlichting van de acute behoefte aan noodopvang of reguliere opvang van asielzoekers.

Wij vinden dat:

1. Een gedegen plan voor het versnellen van de reguliere huisvesting van statushouders een wenselijke bijdrage is aan een structurele verbetering van de asielprocedure, zoals ook het kabinet nastreeft;
2. Het vinden van een geschikte locatie voor een AZC een delicaat proces is, waarbij voldoende tijd moet zijn om participatie door omwonenden en andere betrokkenen goed te organiseren.
3. De periode tussen 'eind 2026' en 1 juli 2027 te kort is om zowel die participatie goed te organiseren als daadwerkelijk woonruimte te realiseren voor hetzij asielzoekers hetzij statushouders;
4. De opstelling van de andere gemeenten binnen Gelderland en de provincie zelf tegenover het binnen Overbetuwe huisvesten van alleen statushouders en geen asielzoekers vooralsnog onduidelijk is en een grote onzekerheid vormt;
5. Het risico zo klein mogelijk gehouden moet worden, dat de gemeente de controle verliest over het bouwen van een AZC, doordat de gemeente de opdracht uit de spreidingswet niet voor 1 juli 2027 realiseert;
6. De gemeente Overbetuwe los van elkaar zou moeten werken aan een plan voor het versnellen van de reguliere huisvesting van statushouders als aan een concrete bijdrage voor de acute landelijke opvangbehoefte van asielzoekers.

We geven het college opdracht om:

1. Het locatieonderzoek naar een AZC als zelfstandig spoor voort te zetten, parallel aan de verkenning van versnelde statushouderhuisvesting;
2. De raad uiterlijk 1 november 2026 te informeren over:
 - o de stand van zaken van het locatieonderzoek,
 - o een realistische planning richting 1 juli 2027,
 - o de risico's indien beide sporen niet tijdig tot resultaat leiden.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 7 juli 2026

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	8
CDA:	voor	0	tegen	6
PRO:	voor	4	tegen	0
VVD:	voor	0	tegen	3
D66:	voor	4	tegen	0
Lijst BOB:	voor	0	tegen	1
SGP:	voor	0	tegen	1
Totaal:	voor	8	tegen	19

Hiermee is deze motie niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
Plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 11:

M-3

M O T I E OZB niet-woningen

Deze motie hoort bij agendapunt 8 in de raadsvergadering van 7 juli 2026

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

D66 Tatjana Schreuder

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We constateren dat:

7. Naar aanleiding van een motie bij de begrotingsbehandeling in november 2025 is er begin december 2025 een informatiememo verschenen met scenario's over de verdeling tussen woningen en niet-woningen in de onroerendzaakbelasting (ozb).
8. Uit dit memo blijkt dat niet alleen de ozb in Overbetuwe relatief laag is, maar ook dat de verhouding tussen woningen en niet-woningen afwijkt van het gemiddelde van omliggende en vergelijkbare gemeenten.
9. Uit dit memo blijkt ook dat aanpassing van het tarief voor niet-woningen, zodat de verhouding tussen woningen en niet-woningen vergelijkbaar wordt met andere gemeenten, dit jaarlijks ruim twee miljoen euro zou opleveren.
10. In de kadernota weliswaar wordt genoemd dat verhoging van de ozb een laatste stap is in de maatregelen om tot een sluitende begroting te komen, maar dat de verhouding tussen het tarief voor woningen en voor niet-woningen niet wordt genoemd.
11. In het rapport van de accountant diverse waarschuwingen over de financiële positie van de gemeente zijn opgenomen (zie toelichting).

Wij vinden dat:

7. Het ongewenst is om grote veranderingen in belastingtarieven in een keer door te voeren en dat een ingroeipad in drie jaar de voorkeur verdient.
8. Bekeken moet worden in hoeverre het nodig is om ter compensatie voor cultuur en sportverenigingen een subsidiemogelijkheid te creëren (dit gaat om ongeveer 5% van het totaal, zie informatiememo december 2025).
9. In een gezonde begroting ook enige ruimte moet zijn voor nieuwe ontwikkelingen.
10. De OZB voor de raad een belangrijk sturingsinstrument is binnen het gemeentelijk financiële beleid.

We geven het college opdracht om:

Bij het opstellen van de begroting een verhoging van de tarieven voor niet-woningen in de ozb in een paar stappen in te voeren zodat de verhouding in tarieven voor deze twee groepen (woningen en niet-woningen) vergelijkbaar wordt met omliggende dan wel vergelijkbare gemeenten.

Toelichting:

Dit onderwerp is besproken bij de begrotingsbehandeling vorig jaar. Er was toen brede steun om dit verder te onderzoeken, maar het was duidelijk te laat om hierop te acteren. Het eerder aangehaalde memo biedt een cijfermatige ondersteuning voor het in deze motie gedane verzoek.

- uit het accountantsverslag 2025 blijkt dat de financiële positie van de gemeente een wisselend beeld laat zien;
- de accountant daarbij aangeeft dat de netto-schuldquote hoog is in vergelijking met andere gemeenten van vergelijkbare omvang;

- de accountant tevens aangeeft dat de solvabiliteit met ongeveer 25% aan de lage kant is en adviseert om ontwikkelingen en ambities financieel door te rekenen;
- de accountant daarnaast opmerkt dat de gemeente beschikt over onbenutte belastingcapaciteit en dat er ruimte is om belastingen te verhogen als dat nodig of wenselijk is.

Bijlage, memo uit december 2025

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 7 juli 2026.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	8
CDA:	voor	0	tegen	5
PRO:	voor	4	tegen	0
VVD:	voor	0	tegen	3
D66:	voor	4	tegen	0
Lijst BOB:	voor	0	tegen	1
SGP:	voor	0	tegen	1
Totaal:	voor	8	tegen	18

Hiermee is deze motie niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 12:

M O T I E

Motie van wantrouwen

De volgende partijen dienen dit voorstel in:

PRO Overbetuwe, Hanneke Bruinsma

We stellen de raad voor om het volgende besluit te nemen:

We stellen vast dat:

- Het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Directie Regie Migratieketen, op 26 maart 2026 een brief aan gemeente Overbetuwe heeft gestuurd met de zinsnede: 'Ik doe daarom een klemmend beroep op alle gemeenten, rechtstreeks en via de provinciale regietafels, zo snel als mogelijk plekken voor acuut inzetbare spoed-noodopvang te realiseren.';

- Wethouder De Pagter tijdens de raadsvergadering van 2 juni 2026 bij agendapunt 7 heeft gezegd dat er geen concrete vragen voor noodopvang zijn gesteld aan Overbetuwe, wat niet strookt met de brief van het ministerie van 26 maart 2026;
- Het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Directoraat-Generaal Migratie, op 9 april 2026 een brief aan gemeente Overbetuwe heeft verstuurd met kenmerk 7468089, waarin wordt gesteld dat gemeente Overbetuwe niet voldoet aan de in het verdeelbesluit opgenomen wettelijke taak en daarmee wordt ingeschaald in trede 2 van de interventieladder (zie bijlage 1);
- Het college in de beantwoording van vraag 3 van onze schriftelijke vragen S-753 aangeeft zich maximaal in te spannen om aan de verplichtingen uit de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet) te voldoen;
- Wethouder De Pagter tijdens de raadsvergadering op 2 juni 2026 bij agendapunt 7 heeft gezegd dat het ministerie van Binnenlandse Zaken enthousiast is over de plannen van wethouder De Pagter, hoewel dat ministerie niet gaat over de uitvoering van de Spreidingswet;
- Het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Directoraat-Generaal Migratie, op 6 juli 2026 een brief aan gemeente Overbetuwe heeft verstuurd met kenmerk 7546812, waarin wordt gesteld dat Overbetuwe niet op korte termijn zal voldoen aan haar wettelijke taak en dat op grond daarvan wordt geconstateerd dat er sprake is van taakverwaarlozing.

We vinden dat:

- Het opvangen van asielzoekers en het huisvesten van statushouders belangrijke wettelijke en morele taken van gemeente Overbetuwe zijn;
- Wethouder De Pagter met de huidige handelwijze een groot risico loopt dat het ministerie volgende stappen op de interventieladder zet, waardoor de regie op het proces van faciliteren van opvang van asielzoekers niet langer bij de gemeenteraad en gemeente ligt;
- Voorgenoemd risico onaanvaardbaar is;
- Wethouder De Pagter de raad onjuist voorlicht en de situatie omtrent het tijdig voldoen aan de eisen vanuit het verdeelbesluit dat hoort bij de Spreidingswet onvoldoende serieus neemt.

We spreken uit dat:

- De raad zegt het vertrouwen in wethouder De Pagter op.

Dit hebben we besloten in de openbare vergadering van 7 juli 2026.

Dit was hoe de partijen stemden:

GBO:	voor	0	tegen	8
CDA:	voor	0	tegen	6
Pro Overbetuwe:	voor	4	tegen	0
D66:	voor	2	tegen	2
VVD:	voor	0	tegen	3
Lijst BOB:	voor	0	tegen	1
SGP:	voor	0	tegen	1

Totaal: voor 6 tegen 21

Hiermee is deze motie niet aangenomen

mr. A.M.P. Raijmakers
plv. griffier

R.P. Hoytink-Roubos
voorzitter

Bijlage 1

Beoordelingskader toezicht

Het interbestuurlijk toezicht op de Spreidingswet is belegd bij de minister van Asiel en Migratie. Toepassing van het interbestuurlijk toezicht gaat op basis van een interventieladder die uit de volgende stappen bestaat:

Trede 1 Signaleren

In deze fase is op basis van de voortgangsrapportage die het ministerie op 30 juni 2025 van de Provinciale Regie Tafel (PRT) heeft ontvangen geïnventariseerd welke gemeenten niet aan hun wettelijke taak voldoen. Als een gemeente niet voldoet aan haar wettelijke taak gaat zij naar trede 2.

Trede 2 Informatie opvragen en valideren

Op 9 april hebben alle gemeenten een brief ontvangen met de stand van zaken van de realisatie van asielopvangplekken, waarbij aan de gemeenten die niet voldoen, is gevraagd om nadere informatie. Vervolgens is door de toezichthouder ambtelijk overleg gevoerd met de gemeente.

Trede 3 Actief toezicht: afspraken over acties, termijnen en vervolg

Als wordt geconstateerd dat er voldoende redenen zijn om naar de volgende trede over te gaan, vindt een gesprek op bestuurlijk niveau plaats. Er worden dan afspraken gemaakt met de betreffende gemeente over de noodzakelijke acties en de daarbij behorende termijnen.

Trede 4 Vooraankondiging indeplaatsstelling

Voordat daadwerkelijk tot indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing wordt besloten, ontvangt de gemeente per brief een vooraankondiging waarin wordt aangegeven waarom de gemeente in gebreke is.

Trede 5 Besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om alsnog zelf te voorzien

Als de voorgaande treden niet tot overeenstemming met de toezichthouder hebben geleid, neemt de minister een besluit tot indeplaatsstelling.

Trede 6 Sanctie indeplaatsstelling

De toezichthouder gaat feitelijk over tot indeplaatsstelling van de gemeente wanneer de formele waarschuwingstermijn is verstreken en de gemeente niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan. Dat betekent dat alle maatregelen die nodig zijn om de gevorderde taak uit te voeren, door de toezichthouder worden genomen. De kosten hiervan zijn voor rekening van de gemeente.